Należność pocztowa opłacona ryczałtem. Wilno, Czwartek 24 maja 1928 r. Cena 20 groszy

KURJER WILEŃSKI

Rok V. NIEZALEŻNY ORGAN DEMOKRATYCZNY. Nr. 116 (1163)

Sprawa żydowska.

Na temat jutrzejszej uroczystości ku czci pułkownika Berka Joselewicza pisało się w prasie b. wiele. Prasa jednak żydowska nadała tej uroczystości specyficzne piętno, dopatrując się w niej dążności społeczeństwa polskiego do podkreślenia swego stosunku do asymilacji oraz wysuwając na tem tle postulaty narodowe, mało mające wspólnego z piękną uroczystością.

W tej sprawie zabiera w poniższym artykule głos p. Stanisław Brzostowski. Aczkolwiek niezupełnie zgadzamy się z autorem, artykuł jego zamieszczamy w tej nadziei, iż wywoła on pożądaną w kwestji mniejszościowej dyskusję. (Red.)

Z racji obchodu w Wilnie rocznicy śmierci pułkownika Joselewicza obserwujemy w prasie polskiej i żydowskiej dyskusję na temat stosunków polsko-żydowskich. W „Słowie" pisał o tem znany działacz żydowski dr. Wirszubski, życzliwie traktując ideę powołania komitetu, celem uczczenia pamięci Berka Joselewicza. Dr. W. widzi w tem oznakę, iż nie należy uogólniać mniemania „że każdy bez wyjątku Polak jest antysemitą, i naodwrót, że każdy Żyd jest wrogiem Polski. Zwrócił przytem dr. W. nam uwagę, że w całokształcie stosunków mniejszości narodowych do Państwa Polskiego, najbardziej podatnym idei zbliżenia do Polski elementem są Żydzi, gdyż nie mają oni — w odróżnieniu od innych narodowości—aspiracyj terytorjalnych.

Ujemnie natomiast ocenia udział Żydów w obchodzie Berka Joselewicza dr. M. Wajnroch, który w nr. 116 gazety „Wilner Tog" zapatruje się krytycznie nietylko na sposób ukonstytuowania komitetu, ale i na rzecz samą. Stwierdza on, że mimowoli wyrobił się u ogółu pogląd, że idea Berka Joselewicza ma „historyczny związek ideowy" z asymilacją Żydów oraz, że utrwalił się on dzięki Polakom wyznania mojżeszowego.

Widząc więc w tym obchodzie jedynie uczczenie w Joselewiczu Żyda, „który nie mówił o kulturze żydowskiej, nie wysuwał żądań narodowych", dowodzi dr. Wajnroch, aby Komitet ten—o ile tak nie jest—uchwalił wezwanie, aby udzielone zostały prawa państwowe gimnazjom żydowskim i t. p.

Wreszcie „Wilner Tog" (Nr. 105) wyraża żal, że młodzież żydowska szła w Wilnie wspólnie ze Strzelcem w pochodzie obchodowym, wówczas, gdy w Warszawie podczas wypadków pierwszomajowych miały miejsce krwawe zajścia między PPS., a pochodem Bundu.

Kończy „Wilner Tog" swoje wywody wnioskiem, że dużo przyczyn przemawia za tem, by Żydzi nie wzięli udziału w obchodzie, gdyż uroczystość taka byłaby zrozumiała w Kocku, ale nie w Wilnie, uważanem za *clou* żydostwa polskiego".

To wszystko, co pisze „Wilner Tog" niech będzie policzone na rachunek *debet* lub *credit* historji stosunków polsko-żydowskich, ale niech to nie będzie saldo, otwierające rachunek nowy, bez różnicy po czyjej stronie, polskiej czy żydowskiej.

Innemi słowy, mówmy z sobą bez reminiscencji, ale objektywnie, co jest niezbędnem dla ufności w szczerość wzajemnych intencyj.

Umówmy się więc wogóle, a z p. dr. Wajnrochem w szczególności, pod jakim kątem mamy rozpatrywać sprawę żydowską. Czy mamy mówić o nastrojowej stronie problematu, t.j. o antysemityzmie z jednej, a uprzedzeniem do ludzi obcych religją, kulturą, przeradzającem się często w głęboką niechęć — u drugich?

Jeżeli chodzi o t. zw. antysemityzm w masach, to jest on niewątpliwie zjawiskiem nienormalnem, jedną z chorób, których istnienie uwarunkowane jest zetknięciem się z sobą elementów w większości dziedzin wzajemnie sobie obcych. Ale stopień zagojenia tego chorobliwego stanu zależnym jest od stopnia rozwoju moralnego, dotkniętego tem środowiska. Odnosi się to do obu stron.

Przechodząc ad vem stwierdzam, że nie trudnem jest polityczne rozstrzygnięcie sprawy żydowskiej w Polsce. Należy oddać każdemu swoje, zarówno w imię jego zbiorowości, jak i w interesie Państwa, a bedzie się to w pełni pokrywało z zasadami konstytucji. Wymagają tego nietylko Żydzi od Polaków, ale i zasady bytu państwowego od Państwa. Fakt posiadania przez społeczeństwo żydowskie takiego, czy innego programu narodowego nie stwarza tu żadnych przeszkód, tak jak ich nie stwarza fakt istnienia odrębnych programów narodowych u innych narodowości Rzplitej. To że Żydzi, stanowiąc oddzielny naród stają w pewnej sprzeczności z pojęciem narodu, a ojczyzny jako państwa tak długo nas nie obchodzi, jak długo podobna sytuacja państwa nie rozsadza. Tego niebezpieczeństwa niema, gdyż skądinąd mamy przykłady zupełnego zrozumienia Żydów dla interesów państwa, jako równocześnie ich interesów.

Problemat t. z. asymilacji Żydów, o ile się gdziekolwiek — w większym lub mniejszym stopniu—objawia, nie stanowi o istocie stosunku Państwa do Żydów. Jest on zjawiskiem, które przez każde Państwo traktowane jest jako objaw, zasługujący na szacunek, ale tylko tyle. Rozumiemy to dziś wszyscy, i dlatego nieistotnemi są podejrzenia p. dr. Wajnrocha, że przedstawiciele naszego rządu i społeczeństwa, angażując się w manifestacyjnym obchodzie pułk. Joselowicza czynili to, w opinji naszej, w imię haseł asymilacji Żynów.

Natomiast, pomijając stronę zasadniczą, wszelkie wspólne manifestowanie solidarności interesów państwowych odegrywa wielką rolę psychicznie-wychowawczą — właśnie w imię tej drugiej strony problematu polsko-żydowskiego, którą stanowi nie strona prawna, ale strona organiczna, uczuciowa. D-r Wirszubski pisze w „Słowie", że sprawa żydowska w Polsce jest łatwiejszą od innej mniejszościowej, gdyż Żydzi nie sięgają po własne terytorjum. Pod tym względem tak. Ale sprawa polsko-żydowska jest jednak i trudniejszą od innych mniejszościowych, gdyż między Żydami a nami są poplątane tak rozliczne węzły psychiczne, że rząd, realizując stronę prawną musi jednocześnie i oba społeczeństwa polskie i żydowskie rozplątywać psychicznie. D-r Wajnroch znowu pisze pod naszym adresem:—„Czegoż więcej od nas chcecie: podatki płacimy, rekrutów dajemy, dajcie więc nam to, co stanowi wasz, jako państwa, obowiązek. Uczcijcie pułk. Joselewicza nie manifestacjami, ale daniem praw naszym szkołom i t. d." Pomieszanie sentymentów, które obchód Joselewicza miał rozplątywać — chce d r W. zaplątać pomieszaniem pojęć. Nikt przecie nie pragnie ich praw obywatelstwa ograniczyć. Ale każdy odpowiedzialny polityk wie, że szukając wzajemnego do siebie zbliżenia, pragniemy wzbudzić ku sobie wzajemne zaufanie. Otóż jeżeli chodzi o stronę żydowską to niezbędną tu jest aktywność państwowa.

Mówi się u nas teraz często „ku czemu Polska szła", ku czemu idzie. Ale nie myśli się o tem ku czemu ma iść każdy obywatel w Polsce: Polak, Żyd, Ukrainiec, Białorusin i t. d. Zdaje mi się, że *ku racji stanu*. Otóż jeżeli się zastanowimy głęboko nad obecną sytuacją w Polsce, to widzimy, że nasuwa się cały szereg problematów, domagających się szybkiego rozwiązania. Do takich należy przedewszystkiem sprawa mniejszościowa, a wraz z nią sprawa żydowska.

Otóż jeżeli uwzględnimy ten moment, że wszystko obraca się w granicach czasu i że obecny rząd załatwia coraz to nowe spóźnione zagadnienia i załatwiać je będzie dalej, przyjdziemy do wniosku, że dążność ze strony zainteresowanych tym, czy innym problematem winna się sprowadzać do małej tylko dozy cierpliwości.

Rozwiązanie kwestji mniejszościowej w Polsce jest kwestją niedalekiej przyszłości, ale w każdym razie gra tu decydującą rolę konieczność wewnętrznego nastawienia się na polską rację stanu nietylko drogą zewnętrznego spełniania obowiązków.

Drażliwą jest rzeczą poruszanie u nas sprawy żydowskiej, jeśli się chce ją ujmować szczerze i poważnie, jeśli się stosuje do tematu najdalej posunięty objektywizm, czyli abstrahuje się od psychicznych momentów tłumu. Ale im sprawa jest trudniejszą, tem ją należy stawić śmielej i otwarciej, gdyż inaczej tem łatwiej ją się pogrąży. Dlatego też postawmy ją w zdecydowanej formie i nadajmy myślom jasny sąd. Odsuńmy na bok wszystko to, co choć jest ważne, ale nie pierwszorzędnej doniosłości. Powiedzmy sobie, my i Żydzi, co nas dzieli, by to usunąć i to, co nas łączy, by wspólnie budować. Obie nasze kultury i polska i żydowska mieszczą się w zupełności pod jednym dachem.

Między obu kulturami, polską i żydowską, stanowiącemi oddzielne światy, istnieje swego rodzaju pas neutralny, w którym i z jednej i drugiej strony przenikają elementy słabiej związane ze swoją kulturą.

Wydaje nam się, że dużo szkody w uzgodnieniu obustronnego stanu psychicznego między nami a Żydami, przynosi ten właśnie pas neutralny obu kultur. Dawniej sądzono, że to jest teren do asymilacji. Teraz widzi się w nim głównie teren do niebezpieczeństwa państwowego. W nim bowiem elementy, odchodzące od jednej kultury w zetknięciu z elementami odchodzącemi od drugiej kultury zarażają się anarchją komunistyczną. I stąd rodzi się supozycja o pozornem anarchicznem usposobieniu samej kultury jako takiej. Jednak właśnie w imię i tego niebezpieczeństwa dla opinji — zależy nam na tem, by Żydzi mieli możność utrzymać u siebie swą kulturę w mocnem swojem ręku, by do pasa neutralnego dostawało się jak najmniej maruderów.

Traktujmy więc sprawę stosunków polsko-żydowskich otwarcie, ale i bez rozważań, kto winien i kto pierwszy. Rozplątujmy uzasadnione warunkami życia węzły psychiczne w imię realizacji strony politycznej kwestji i nie lekceważmy sposobności, które, jak obchód ku czci pułk. Josielewicza, zgromadzić powinne wszystkie czynniki państwowo myślące i to obu stron.

Stanisław Brzostowski.

Na froncie chińskim.

Z Portu-Arturu do Mukdenu.

TOKIO, 23-V. (Pat) Garnizon japoński na terytorjum Kuan-Tung przeniósł swą kwaterę generalną z Portu-Arturu do stolicy Mandżurji Mukdenu.

Odpowiedź rządu pekińskiego na notę Stanów Zjednoczonych.

PEKIN, 23-V. (Pat). Dzienniki podają, że rząd pekiński odpowiedział na notę Stanów Zjednoczonych w sprawie morderstw dokonanych na misjonarzach amerykańskich, że przyjmuje odpowiedzialność za bezpieczeństwo cudzoziemców równocześnie jednak wysuwa zastrzeżenia przeciwko wysyłaniu wojsk cudzoziemskich do Chin sprzecznemu ze zwyczajami międzynarodowemi.

Sprawa gazów trujących.

LONDYN, 23.V. (Pat). Jak donosi agencja Reutera, panuje tu przekonanie, że w związku z niedawną eksplozją „phosgenu" w Hamburgu, sprawa wyrobu i magazynowania większych ilości gazów trujących może być postawiona na porządku dziennym najbliższego posiedzenia Rady Ligi Narodów, ze specjalnem uwzględnieniem zagadnienia, czy istniejące prawa dotyczące używania i wyrobu gazów trujących są wystarczająco skuteczne.

Proces o nadużycia w szachtach.

MOSKWA, 23.V. (Pat). Tass. W dalszym ciągu procesu o nadużycia w szachtach, były właściciel jednej z kopalń Samojłow, który po rewolucji pracował w kopalniach w charakterze technika, przyznał się do udziału w akcji sabotażowej, do której miał go wciągnąć Kałganow.

Dzień polityczny.

Onegdaj odbyło się posiedzenie prezydjum klubu Bezp. Bloku Współpr. z Rz., poświęcone m. in. sprawom związanym z posiedzeniem plenarnem Sejmu.

O g. 3 popoł. odbyło się posiedzenie plenarne klubu, na którem m. in. przewodniczący poseł Sławek zakomunikował, że poseł Marjan Kościałkowski cofnął swoją rezygnację ze stanowiska wice-prezesa klubu.

Komunikat ten przyjęto oklaskami.

*

W skład zarządów związków inwalidów wojennych weszli ostatnio z pośród członków klubu parl. B.B. następujący posłowie: pos. Snopczyński, który wybrany został na prezesa Związku Inwalid. Wojen. m. st. Warszawy i woj. warszawskiego i pos. Karkoszka, obrany prezesem śląskiego Zw. Inwalid. Woj. W ten sposób na czele 2-ch b. licznych związków stanęli działacze, którzy, sami będąc inwalidami wojennymi, dają najlepszą gwarancję właściwego kierowania sprawami inwalidzkiemi.

*

Do laski marszałkowskiej wpłynął onegdaj projekt ustawy z inicjatywy poselskiej o unormowanie stosunków prawnych zawodu dziennikarskiego.

Wniosek zgłosili posłowie-dziennikarze: *Jan Dąbski, Adam Ciołkosz, Kazim. Czapiński, Marjan Dąbrowski, Stanisław Dubois, Jan Gwiżdż, inż. Artur Hausner, Kazim. Kaczanowski, Miecz. Niedziałkowski, Kazim. Okulicz, Stanisław Mackiewicz, Zygm. Piotrowski, Bol. Pochmarski, dr. H. Rozmaryn, dr. Stan. Stroński, Jan Walewski i Karol Wierczak.*

Wniosek został przekazany Komisji Prawniczej.

*

W dniu wczorajszym „Białoruski Klub Poselski" złożył na ręce marszałka Sejmu interpelację z żądaniem przeprowadzenia ścisłego dochodzenia w sprawie zastrzelenia w dniu 20 bm. w powiecie mołodeczańskim przez posterunkowego Roube dwóch włościan braci Czerwińskich.

*

Dn. 19 maja delegat pełnomocny Rzeczypospolitej Polskiej na Chiny p. Karol Pindor podpisał w Pekinie traktat przyjaźni z całym narodem chińskim i dlatego też traktat ten, dając wyraz zrozumieniu dla dążenia Chińczyków bez względu na ich ugrupowanie polityczne do równouprawnienia w stosunkach międzynarodowych, oparty jest na zasadzie bezwzględnej wzajemności i na klauzuli największego uprzywilejowania.

Po wymianie dokumentów ratyfikacyjnych co ma nastąpić w najbliższej przyszłości, w jednej ze stolic europejskich w której znajduje się przedstawicielstwo dyplomatyczne Chin, M-stwo Spraw Zagranicznych będzie mogło przystąpić do zorganizowania poselstwa Rzeczypospolitej Polskiej w Pekinie i uruchomienia placówek konsularnych jednej w Charbinie a drugiej w Chinach właściwych prawdopodobnie w Szanghaju.

*

Wczoraj wieczorem wyjechała z Warszawy do Niemiec delegacja na międzynarodowy kongres górniczy, który odbędzie się od 26 bm. do 2 czerwca. Na czele delegacji polskiej stoi pos. Stańczyk, który wygłosi na kongresie referat o ubezpieczeniach socjalnych.

Międzynarodowa konferencja w sprawie unifikacji Prawa Karnego.

W Rzymie odbyło się onegdaj otwarcie drugiej międzynarodowej konferencji w sprawie unifikacji Prawa Karnego. W konferencji tej uczestniczy 10 państw europejskich. Przewodniczy senator *d'Amielo*. Na posiedzeniu inauguracyjnem przemawiali prezesi honorowi zjazdu, minister sprawiedliwości *Rocco* i były premjer belgijski *Carton de Wiart*. Delegatami rządu polskiego są prezes konferencji warszawskiej sędzia *Rappaport* i b. minister prof. *Makowski*. W delegacji polskiej biorą udział również prezes Sądu Najwyższego *Mogilnicki*, sędzia Sądu Najwyższego *Sokalski*, prof. *Glaser* i dr. *Potulicki*.

Utworzone zostały 4 komisje, z których trzecia zajmuje się uzgodnieniem w nowych projektach kodeksu karnego zagadnienia środków zabezpieczających, czwarta zaś ma zakończyć przekazane przez konferencję warszawską zagadnienia międzynarodowego prawa karnego. Referentami są: wiceprzewodniczący konferencji prof. *Enrico Ferri* (Włochy) i prof. *Rappaport* oraz prof. *Massari* (Włochy) i *Radulesco* (Rumunja).

Prace Sejmu.

Plenarne posiedzenie.

Sprawa nieporozumienia podczas aresztowania p. Baczyńskiego.

WARSZAWA 23. V. (Pat.) Na dzisiejszem plenarnem posiedzeniu Sejmu przed porządkiem dziennym zabrał głos poseł *Zahajkiewicz* (kl. Ukr. Biał.) w sprawie zatrzymania przez policję wskutek pomyłki posła klubu ukraińskiego *Lwa Baczyńskiego* zamiast *Władysława Baczyńskiego* z frakcji komunistycznej wydanego przez Sejm sądom. Mówca zaapelował do marszałka Sejmu, aby zwrócił się do ministra Spraw Wewnętrznych o danie z tego powodu satysfakcji zarówno zatrzymanemu przez pomyłkę posłowi jak i całej Izbie.

Marszałek Daszyński oświadczył, że wysłał do ministra Spraw Wewnętrznych pismo z opisem wspomnianego zajścia żądając wyciągnięcia odpowiednich konsekwencyj. Na pismo to marszałek dotychczas odpowiedzi nie otrzymał.

Dalsza dyskusja nad projektami ustaw podatkowych.

Następnie Izba przystąpiła do dalszej dyskusji nad projektami ustaw podatkowych. Poseł *Duro* (Str. Chł.) wypowiedział się przeciw tym podatkom, a następnie za koniecznością zmniejszenia liczby urzędników. Wobec tego wniósł o przejście do porządku nad ustawą o podatku budynkowym. Również za przejściem do porządku nad tym projektem ustawy wypowiedzieli się przedstawiciele klubu Ukraińskiego i klubu Ukraińskiego socjalno-radykalnego.

Poseł *Sanojca* (BB) oświadcza się za przedłożeniem rządowem piętnując przytem perfidję polityczną, jakiej dopatruje się w tych stronnictwach, które żądają dla urzędników podwyżki, a jednocześnie odmawiają rządowi prawa podwyższenia stawek podatkowych i odmawiają mu jakichkolwiek źródeł dochodowych.

Piotrowski (PPS) oświadcza, że PPS jest za reformą podatku gruntowego uważa jednak, że opodatkować należy większą własność, a małorolnym i bezrolnym przyznać ulgi. W podatku gruntowym progresja winna być utrzymana, projekt zaś znosi ten system. Następnie dowodzi, że po przeprowadzeniu oszczędności w budżecie dałoby się osiągnąć 200 milj. na podwyższenie uposażenia urzędników, wniesione zaś projekty sięgają po pieniądze do najuboższych. Dlatego wnosi o odrzucenie ich bez odsyłania do komisji. Na tem dyskusję przerwano i przystąpiono do głosowania nad wnioskami o odrzucenie obu projektów w pierwszem czytaniu.

Głosowanie.

W głosowaniu imiennem odrzucono przedłożenie o podatku budynkowym 191 głosami przeciwko 149, przedłożenie zaś o podatku gruntowym odrzucono 195 głosami.

Po wyczerpaniu porządku dziennego.

Marszałek *Daszyński* oznajmił Izbie, że w międzyczasie zjawił się u niego w biurze minister Spraw Wewnętrznych i usprawiedliwił się z powodu zachowania się podwładnych mu organów w sprawie *Lwa Baczyńskiego*, wyraził żywe ubolewanie nad nieudolnością odnośnych organów policyjnych i przyrzekł zarządzić ścisłe surowe śledztwo i ukarać winnych. Pozatem marszałek zakomunikował, że minister Skarbu wycofał projekt ustawy o stałym podatku majątkowym.

Po odczytaniu wniosków, wśród których znajduje się wniosek prawie wszystkich stronnictw zawierający projekt ustawy o unormowaniu stosunków prawnych zawodu dziennikarskiego, posiedzenie zamknięto.

Następne odbędzie się we wtorek dn. 29 maja. Na porządku dziennym 2 gie czytanie preliminarza budżetowego na rok 1928—29 i kilka nagłych wniosków.

Demonstracja stronnictw chłopskich.

(*Tel. od własnego korespon. z Warszawy*).

Na wczorajszem posiedzeniu Sejmu zaszedł fakt niebywały w dziejach parlamentaryzmu polskiego, mianowicie po dwudniowej obszernej debacie przedłożenia rządowe ustaw podatku gruntowego i od budynków na wsi zostały nieznaczną większością głosów odrzucone bez przesyłania ich do odpowiedniej komisji.

Fakt ten przypisać należy przedewszystkiem walce przedstawicieli wiejskich w Sejmie o niezwiększanie obciążeń podatkowych na wsi, a po drugie, cichej i bezplanowej opozycji endecji i PPS za odrzuceniem ustaw podatkowych, dzięki którym miał skarb państwa uzyskać nowe źródła na pokrycie koniecznych, niecierpiących zwłoki wydatków. Głosowały wszystkie stronnictwa chłopskie, PPS. i mniejszości słowiańskie, przyczem Klub Niemiecki i endecja wstrzymały się od głosowania. Wobec tego rząd wycofał trzeci projekt ustaw o stałym podatku majątkowym i o godz. 9 zebrał się na narady dla omówienia i zastanowienia się nad niespodziewanie wytworzoną sytuacją.

Obrady w sprawie amnestji.

WARSZAWA, 23. V (Pat). Sejmowa komisja prawnicza przystąpiła do rozpatrywania wniosków w sprawie amnestji. Wobec zgłoszenia dwóch wniosków o amnestję polityczną klubu P. P. S. i klubu Ukraińskiego, wniosku Wyzwolenia o amnestję dla kar porządkowych i wysunięcia w międzyczasie rządowego projektu ustawy o amnestji, komisja postanowiła traktować wszystkie 4 wnioski łącznie, przyczem dla rozpatrzenia tych wniosków wybrano specjalną podkomisję w składzie 8-miu osób.

Postulaty urzędników państwowych.

(*Telefonem od własnego korespondenta z Warszawy*).

Delegacja ogólnego zrzeszenia związków i stowarzyszeń funkcjonarjuszów państwowych złożyła wczoraj prezesowi komisji budżetowej pos. Byrce memorjał, domagający się poprawy bytu funkcjonarjuszów państwowych,

Memorjał domaga się: 1) bezzwłocznego przyznania i wypłacenia pracownikom państwowym, emerytom, rencistom, wdowom i sierotom w pierwszej połowie czerwca zaległego dodatku mieszkaniowego. Kwota ta, która wynosi 8% uposażenia miesięcznego, w chwili obecnej dochodzi do 48% płacy miesięcznej. 2) bezzwłocznego przyznania i wypłacenia w pierwszej połowie czerwca wszystkim pracownikom stałym i niestałym, niepobierającym dodatku mieszkaniowego jednorazowego zasiłku w wysokości 50% uposażenia miesięcznego. 3) Wprowadzenia do budżetu na okres 1928/29 kwoty potrzebnej na podwyższenie uposażeń pracowników państwowych stałych i niestałych oraz emerytów, rencistów, wdów i sierot już od 1 lipca r. b. o 36% od obecnie pobieranego uposażenia.

Preses komisji budżetowej pos. Byrka odpowiedział, że większość komisji względem funkcjonarjuszów państwowych zajmuje stanowisko przychylne.

Prace regjonalne Jedynki.

Eksport drzewa polskiego.

Grupa Parlamentarna woj. nowogródzkiego przystąpiła do zbierania materjałów, dotyczących rozwiązania zagadnienia eksportu drzewa, stanowiącego jeden z głównych produktów tamtejszego terenu. Jak wiadomo, dotychczas zasady eksportu drzewnego opierały się na prowizorjum umowy drzewnej z Niemcami, która, faworyzując np. wywóz drzewa surowego, jest dla interesów gospodarczych ludności z wielu względów niewygodna i niepożądana. Materjały, zebrane przez posłów Grupy Parlamentarnej Nowogródzkiej B. B. będą stanowiły dla miarodajnych czynników rządowych podstawę do podania istniejącego stanu rzeczy celowej rewizji i ustalenia właściwych wytycznych dla eksportu drzewnego.

Żądania urzędników państwowych.

Onegdaj dn. 22 b. m. odbyło się w Warszawie wspólne posiedzenie Zarządu Stow. Urzędników Państwowych i samorządowych z przybyłymi delegatami kół wojewódzkich.

Po dłuższych naradach postanowiono wszcząć wspólną akcję, mającą na celu uzyskanie wypłaty w ciągu czerwca niewypłaconej dotychczas różnicy otrzymywanego dodatku mieszkaniowego i podwyżki ustawowej ceny komornego. Oprócz tego postanowiono żądać od dn. 1-go lipca r. b. wpłaty 25 proc. podwyżki do pensji aż do czasu, gdy ustawowo nie zostanie wyrównana różnica wynikła skutkiem wzrostu drożyzny a stałą płacą poborów urzędniczych.

Postanowiono wreszcie utworzyć międzyklubową komisję porozumiewawczą z udziałem posłów i senatorów.

Bibljoteka polska w Paryżu w nowym lokalu.

PARYŻ, 23. V (Pat). Odbyło się tu poświęcenie nowego lokalu bibljoteki polskiej na Quai d'Orleans, która ma być przekształcona na instytucję podlegającą bezpośrednio Akademji Umiejętności w Krakowie. Poświęcenia dokonał ks. kardynał Kakowski. Na uroczystości obecni byli ambasador Chłapowski, konsul generalny poznański, personal ambasady i konsulatu, ks. Czartoryski, p. Marja Mickiewiczówna i szereg wybitnych osobistości kolonji polskiej. Przemówienia okolicznościowe wygłosili prezes Akademji Umiejętności Rozwadowski, który przybył wraz z sekretarzem generalnym Kutrzebą, Franciszek Puławski, amb. Chłapowski, biskup Przeździecki.

Na uroczystość nadeszły depesze od Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Mościckiego, od marszałka Sejmu Daszyńskiego, od prezydjum Senatu od ministrów Zaleskiego, Dobruckiego, od grupy parlamentarnej polsko-francuskiej i szeregu innych osób i instytucyj.

Narady polsko-litewskie w Warszawie

Program prac komisji i podkomisji.

WARSZAWA, 23.V. (Pat). Z dzisiejszych narad polsko-litewskich wydano następujący komunikat: Komisja dla spraw ekonomicznych, komunikacji i tranzytu zebrała się dn. 23 maja we środę. Komisja opracowała program prac podkomisji kolejowej, pocztowej i ekonomicznej, których skład został ustalony. Datę rozpoczęcia prac podkomisyj ustalono dla podkomisji kolejowej we czwartek o godz. 11-tej, ekonomicznej w piątek o godz. 10 tej, dla spraw pocztowych, telegraficznych i telefonicznych w piątek o godz. 4-tej min. 30 po poł.

Redaktor „Lietuvos Aidas" w Warszawie.

(*Telefonem od własnego korespondenta z Warszawy*).

Wczoraj przybył do Warszawy redaktor „Liet. Aidas" p. Bagdonas. P. Bagdonas złożył dłuższą wizytę naczelnikowi wydziału prasowego w M. S. Z. p. Libickiemu i naczelnikowi wydziału wschodniego p. Hołówce.

Polsko-litewskie rokowania w Berlinie.

O ruch graniczny.

BERLIN, 23. V (Pat). Dziś o godz. 11-tej przed południem odbyło się 4-te posiedzenie polsko-litewskiej komisji mieszanej do spraw granicznych i granicznego ruchu lokalnego. Delegacja polska zgłosiła na dzisiejszem posiedzeniu szereg poprawek do litewskiego projektu umowy o ruchu lokalnym. Poprawki te zmierzają do tego, aby umożliwić korzystanie z ulg w ruchu lokalnym szerszym kołom ludności pogranicza aniżeli to przewiduje projekt litewski. Delegacja litewska przyjęła propozycje polskie do rozpatrzenia. Następne posiedzenie odbędzie się jutro przed południem w poselstwie litewskiem.

Zakończenie prac berlińskiej sesji.

BERLIN, 13-V. (Pat). W kołach delegacji polskiej spodziewają się zakończenia prac berlińskich polsko-litewskiej komisji w najbliższych dniach.

Z Londynu do Paryża.

BERLIN. 23-V. (Pat). Vossische Zeitung donosi, że bawiący obecnie w Londynie premjer litewski Woldemaras po zakończeniu swej wycieczki do Anglji uda się do Paryża, aby odbyć tam rozmowy z francuskim urzędem spraw zagranicznych.

Po wyborach w Niemczech.

Francja wobec wyniku wyborów niemieckich.

PARYŻ, 23. V. (Pat). „Le Gaulois" zamieszcza wywiad z Paul-Boncourem na temat wyborów niemieckich. Paul-Boncour oświadczył, że wrażenia osiągnięte na podstawie cyfr jako liczebnych rezultatów wyborów są niezaprzeczalnie korzystne z punktu widzenia perspektyw pokojowych lecz, jak się zdaje, nie zaszedł żaden nowy fakt, który mógłby posłużyć za podstawę do stworzenia sytuacji sprzyjającej zbliżeniu moralnemu i ułatwieniu rokowań z Niemcami.

Ewakuacja Nadrenji nie może być nawet projektowana bez odpowiednich kompensacyj i gwarancyj. Pewne odprężenie atmosfery sprzyjać będzie rozwiązaniu spraw, pozostających w zawieszeniu, lecz wielkie trudności trwają nadal i w interesie obu krajów koniecznem jest zachowanie należnej ostrożności.

„Izwiestja" o wyborach w Niemczech.

MOSKWA, 23-V. (Pat). Omawiając wyniki ostatnich wyborów w Niemczech „Izwiestja" w inspirowanym artykule piszą, że jeżeli chodzi o politykę zagraniczną Niemiec, trudno jest liczyć na zmianę kursu polityki Stresemanna. Przeciwnie wzrost wpływów socjalistów zwiększył jeszcze zachodnią orjentację Niemiec.

Wyrok na zabójcę prezydenta Łodzi ś. p. Cynarskiego.

WARSZAWA, 23.V. (Pat). Dziś w południowych rozprawach Sąd Apelacyjny w Warszawie wydał wyrok w sprawie Rydzewskiego oskarżonego o zabójstwo prezydenta m. Łodzi św. p. Cynarskiego. Wyrokiem tym Rydzewski skazany został na bezterminowe więzienie.

Proces o sabotaż.

MOSKWA, 23.V. (Pat.) Na dzisiejszej rozprawie sądowej w procesie o sabotaż zeznawał w dalszym ciągu Samojłow, który zacytował fakty korespondowania członków organizacji z dawnymi właścicielami kopalń przebywającymi zagranicą w szczególności z Paramonowem i oświadczył, że niektórzy inżynierowie zagraniczni przybyli do kopalń jak np. Kester dyrektor T-wa „Knapp", Anglik Greyling i amerykanin Murphy prowadzili z inżynierami i technikami niemieckimi rozmowy nielojalne w stosunku do Z. S. R. R

Z całej Polski.

— **Tragiczny zgon geologa polskiego.** W Krakowie popełnił onegdaj samobójstwo znany geolog, adjunkt Uniwersytetu Jagiellońskiego, 42-letni dr. Władysław Żelechowski. Tragicznie zmarły uczony był autorem kilku prac z zakresu geologji. Powód samobójstwa nieznany.

— **Wisła grozi wylewem.** Z Krakowa donoszą, że na skutek deszczów, które padały w ostatnich dniach, stan wody na Wiśle znacznie się podniósł. Onegdaj rano poziom wody podniósł się o 2 metry 16 centymetrów ponad stan normalny. Spodziewany jest dalszy przybór.

— **Oddział Wolnej Wszechnicy w Łodzi.** Przybył do Łodzi rektor Wolnej Wszechnicy w Warszawie prof. Nieweger, który w obecności senatora Kopcińskiego odbył konferencję z wiceprezydent. miasta Wielińskim na temat otwarcia w Łodzi oddziału Wolnej Wszechnicy. Jak donoszą pisma łódzkie wykłady w oddziale łódzkim W.W.P. miałyby się rozpocząć już na początku października rb. Zostałyby uruchomione wydziały: humanistyczny, matem., przyrodn., prawno-społ. i pedagogiczno-wychowawczy.

— **Uroczyste wręczenie złotego medalu prof. dr. Oswaldowi Balcerowi.** 26 bm. odbędzie się w auli Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie uroczyste wręczenie prof. dr. Oswaldowi Balcerowi złotego medalu pamiątkowego. Po przemówieniu delegata Polsk. Akademji Umiejętności, zabierze głos prof. Leon Piniński imieniem wszystkich towarzystw naukow. lwowskich, poczem przemawiać będą delegaci z Warszawy, Poznania, Wilna i Lublina.

— **Dary dla Ossolineum.** Z okazji 100-lecia zakładów Ossolineum złożono instytucji tej szereg darów. M. in. prof. Władysław Szajnocha ofiarował spuściznę rękopiśmienną po ś. p. Karolu Szajnosze. Zofja Romanowiczówna — spuściznę rękopiśmienną po ś. p. Tadeuszu Romanowiczu, dr. Ant. Blumenfeld—portret Tadeusza Kościuszki, malowany przez Peszkę, Michał Leliwa Bajer, potomek rodu Ossolińskich—40.000 zł. na wydawnictwa jubileuszowe.

— **Wystawa plastyków łódzkich.** W tych dniach otwarto w Łodzi wystawę zbiorową łódzkich artystów-plastyków. Wystawili swe prace m. in. Eustachy Pietkiewicz, Józef Hecht, C. Kahane, O. Keilichowa.

— **Metodyczno-dydaktyczna wystawa fotografji krajobrazu Polski.** Z okazji otwarcia 3-go ogólno-polskiego zjazdu nauczycieli geografji, które nastąpi we Lwowie 27 bm. urządzona tam zostanie metodyczno-dydaktyczna wystawa fotografji krajobrazu Polski.

— **Burza nad Poznaniem.** Nad Poznaniem i okolicą szalała wczoraj popołudniu silna burza. Niebo zasłonięte było brunatnemi chmurami, tak że w mieście zapanowała niemal zupełna ciemność. Przez przeszło 2 godziny padał ulewny deszcz i rozlegały się co chwila silne grzmoty z piorunami. Poznańska stacja telefoniczna i radjostacja nadawcza przez 2 godziny były nieczynne.

— **Lotnicy francuscy w Warszawie.** Depart. Lotnictwa M. S.W. otrzymał wczoraj o g. 3 pop. depeszę, że dziś z Belgradu przybywają do Warszawy i wylądują na lotnisku Mokotowskiem o godz. 18 dwaj słynni lotnicy francuscy: pilot Costes i Le Brix, którzy ub. roku przelecieli przez południowy Atlantyk.

Obecnie słynni ci lotnicy oblatują poszczególne państwa Europy. W naszej stolicy lotnicy zabawią 2 dni i w sobotę odlecą do Kopenhagi.

— **Wagon motorowy.** Onegdaj przed południem przybył z Krakowa do Zakopanego wagon motorowy, który przedstawia się bardzo efektownie, a został nabyty przez Polskie Koleje Państwowe w Kolonji za cenę 200 tysięcy złotych. Wagon motorowy posiada szybkość od 60 do 70 klm. na godzinę i ma 80 wygodnych miejsc. Normalny czas jazdy z Krakowa do Zakopanego wynosi 3 godz. 15 min. Cena biletu 16 zł. 16 gr. Wagon motorowy odjeżdżać będzie z Krakowa o godz. 6 p. p. zaś z Zakopanego o godz. 8 rano.

— **Wszechpolski zjazd esperantystów.** W dn. 27 i 28 b. m. odbędzie się w Krakowie II wszechpolski zjazd esperant.

Z Litwy Kowieńskiej.

Prof. Herbaczewski przybędzie w czerwcu do Warszawy.

KOWNO, 23. V (Ate). Dzienniki donoszą, iż prof. *Herbaczewski* z małżonką wyjeżdża z początkiem czerwca do Warszawy, gdzie zamierza wygłosić szereg odczytów mających na celu zbliżenie kulturalne polsko-litewskie.

Milcjus postawiony w stan oskarżenia.

KOWNO, 23. V (Ate). Urząd śledczy postawił w stan oskarżenia szefa kontroli państwa *Milcjusa*, zwolnionego ze stanowiska rozporządzeniem prezydenta państwa. Milcjus jest zbliżony do grupy politycznej federacji pracy i był jedynym wysokim dygnitarzem administracji litewskiej, nie należącym do rządowego stronnictwa tautininków. **Milcjus oskarżony jest o to, iż mimo rozporządzenia prezydenta państwa nie chciał ustąpić ze stanowiska szefa kontroli i polecił podwładnym urzędnikom, aby nie słuchali rozkazów następcy mianowanego przez prezydenta republiki.**

Milcjusowi wytoczono sprawę na podstawie art. 14 Kodeksu Karnego, który dotyczy przygotowania zbrojnego powstania, walki przeciwko niepodległości Litwy i utrzymywania stosunków z wrogiemi państwami. Artykuł ten przewiduje karę dożywotniego więzienia.

Jak wiadomo, Milcjus nie chciał ustąpić ze stanowiska, twierdząc, iż akt składający go z urzędu jest nielegalny i zaskarżył dekret prezydenta do Najwyższego Trybunału Administracyjnego.

Sprawcy zajścia na stacji Janiszki zwolnieni ze służby.

KOWNO, 23.V (Ate). Dyrektor departamentu bezpieczeństwa Ministerstwa Spraw Wewn. zwolnił ze służby komisarza policji i dwóch jego urzędników na stacji pogranicznej Janiszki.

Jak wiadomo, przed kilku dniami dwaj pijani policjanci litewscy zrewidowali bagaż dyplomatów: posła Stanów Zjedn. *Collemana* i berlińskiego charge d'affaires *Selisa Fausona* i w brutalny sposób obrazili ich.

Jak donoszą dzienniki, minister Spraw Zagranicznych polecił posłowi litewskiemu w Rydze wyrazić obu dyplomatom ubolewanie z powodu zajścia.

Z zagranicy.

— **Były cesarz Wilhelm o demokracji i monarchji.** Wiedeńska „Neue Freie Presse" zamieszcza treść wywiadu jakiego ekscesarz Wilhelm udzielił pewnemu dziennikarzowi amerykańskiemu na temat monarchji i demokracji. W wywiadzie tym wypowiedział się Wilhelm stanowczo przeciwko wszelkiej demokracji wychwalając surowe metody rządzenia dyktatora meksykańskiego Diaza oraz Iwana Groźnego.

Równocześnie zaznaczył ekscesarz, że jednakże on oraz cesarz Mikołaj byli zanadto ludzcy i takich metod używać nie mogli. W końcu zauważył ekscesarz, że jedyną wolnością jaką ma demokracja jest wolność nieposiadających w kierunku niszczenia wolności klas posiadających.

— **Najwyższą cenę za obraz** zapłacił niedawno angielski mecenas sztuki sir Joseph Duveen. Kupił on od lady Desborough obraz Rafaela: „Matka Boska z dzieckiem", znany także pod nazwą: „Madonna Corrper" za 175 tysięcy funtów, t. j. 21.700.000 franków franc. (około 7.000.000 zł.).

— **Zjazd przedstawicieli organizacyj polskich we Francji.** W dniach 27 i 28 maja r. b. odbędzie się w Paryżu zjazd przedstawicieli organizacyj polskich we Francji.

Zjazd ma na celu omówienie aktualnych potrzeb całego wychodźtwa z dziedziny kulturalno-oświatowej i społecznej.

Władze polskie, uznając oddawna potrzebę zwołania tego rodzaju Zjazdu, odniosły się doń jaknajprzychylniej.

Z ramienia Ministerstwa Spraw Zagranicznych wyjeżdża na Zjazd naczelnik wydziału p. dr. T. Brzeziński.

Kronika telegraficzna.

— **Wizyta lotników rumuńskich.** Wczoraj bawili w Krakowie dwaj rumuńscy lotnicy wojskowi: pułk.-pilot Telemac, oraz kpt.-pilot Albina. Lotnicy rumuńscy po zwiedzeniu miasta i Wieliczki, odlecieli do Bukaresztu eskortowani przez samoloty polskie aż do Lwowa.

— **Sprawcy dziesięciu morderstw** dokonanych w miejscowości Tartagona w Portugalji, który zbiegł w niewiadomym kierunku, poszukuje zgórą 100 osób.

— **Nowy lot transatlantycki.** Członkowie specjalnej komisji francuskich rzeczoznawców lotniczych po przybyciu do Nowego-Yorku oświadczyli, że kapitan marynarki francuskiej Louis Paris zamierza rozpocząć w dn. 25 b. m. lot z Brestu do Nowego-Yorku przez wyspy Azorskie z ewentualnem zatrzymaniem się na Bermudach. Kapitanowi Paris mają towarzyszyć 2 inne samoloty francuskie.

— **Międzynarodowy kongres agrarny** rozpoczął w dniu wczorajszym w Wiedniu obrady. Następny kongres agrarny odbędzie się w r. 1929 w Bukareszcie.

— **Powrót ks. biskupa Bandurskiego.** Ks. biskup Bandurski, który bawił w Warszawie na uroczystościach związanych ze świętem Przysposobienia Wojskowego i Wychowania Fizycznego, powraca dziś do Wilna.

— **Katastrofa lotnicza.** Wczoraj wkrótce po starcie spadł pod Kolonją samolot pasażerski typu Farmana utrzymujący komunikację pomiędzy Kolonją i Paryżem. Samolot uległ doszczętnemu rozbiciu i objęty został pożarem. Pilot i pasażerka zginęli w płomieniach.

Życie gospodarcze.

Nowa era w sprawie ubezpieczeniowej.

Z wielkiem uznaniem należy przyjąć nowe Rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 26 stycznia 1928 roku o kontroli ubezpieczeń (Dz. Ust. Nr. 9 od 31.I 1928 roku). Miejmy nadzieję, iż innowacja ta doprowadzi do uzdrowienia stosunków ubezpieczeniowych, a wówczas ubezpieczenie odgrywające tak ważną rolę w gospodarce narodowej zostanie wreszcie uporządkowane.

Na mocy nowej ustawy (art. 4 p. 1) Akcyjne T-wo Ubezpieczeń winno posiadać kapitał zakładowy nie mniejszy niż 2.000.000 zł. Z kapitałem tym może Towarzystwo zawierać dwa rodzaje czynności: ubezpieczenie na życie i od ognia. Dla zawierania innych czynności ubezpieczeniowych, należy wyżej oznaczony kapitał zakładowy zwiększyć o 500.000 zł. dla działów ubezpieczeń od gradobicia i ubezpieczeń przewozowych, zaś dla każdego innego działu o 250.000 zł. Do ostatnich czasów z kapitałem zakładowym w wysokości 250.000 zł. można było założyć T-wo Ubezpieczeń i zawierać ubezpieczenia od ognia i inne ubezpieczenia w całej Polsce (T-wo „Mazowia"). Dwa towarzystwa zeszły już z widowni,—T-wa „Mazowia" i „Zjednoczenie" znajdują się już w stadjum likwidacji na mocy rozporządzenia Państwowego Urzędu Kontroli.

Nagół, wiele jeszcze jest nienormalności w naszych sprawach ubezpieczeniowych, które już oddawna należało zasadniczo zreformować. Otóż, w ostatnich czasach władze zwróciły na tę sprawę swoją uwagę i przystąpiły do reform.

I rzeczywiście, czy możemy uważać za normalne takie zjawisko, kiedy przy kapitale zakładowym 500.000 zł. towarzystwo zbiera z działu ubezpieczeń od ognia premji na sumę 1.177.753 zł. i w tym samym czasie winno wypłacić odszkodowań na sumę 3 126 879 zł. to znaczy 265 proc. (T-wo „Silesia" według sprawozdania w 1926 roku). Albo rozpatrzmy naprzykład dział kradzieżowy: według sprawozdania za tenże 1926 r. (sprawozdania za 1927 r. jeszcze niema) T-wo „Piast" poniosło na tej operacji 113.76% straty. „Związek Ubezp. Przemysł. Polskich"—90,49%. „Poznańsko-Warszawskie T-wo Ubezp,- 89,54% i t. d. A gdzież są rozchody związane z prowadzeniem spraw? Jasnem więc jest, iż dzieje się coś nienormalnego w prowadzeniu tej sprawy jej organizacji.

Zwróćmy się teraz do „Rozporządzenia Prezydenta. Art. 35 brzmi: Zakłady Ubezpieczeń powinny zaopatrzyć swych agentów w pełnomocnictwa, dokładnie wskazujące zakres ich uprawnień. Agenci obowiązani są do okazywania ubezpieczającym się tych pełnomocnictw. Na wnioskach i polisach ubezpieczeniowych należy podać imię, nazwisko i adres agenta. Minister Skarbu może drogą rozporządzenia wydać dla zakładów ubezpieczeń przepisy, normujące składanie przez agentów sprawozdań zakładom ubezpieczeń.

Art. 89. W razie dostrzeżenia niesprawiedliwości w działalności agenta, władza nadzorcza może nakazać zakładowi ubezpieczeń usunięcie agenta na określony termin lub na zawsze, o ile uprzednie upomnienie nie odniosło skutku.

Rzućmy teraz okiem wstecz na organizację sprawy ubezpieczeniowej przed wojną i porównajmy ją z obecnie istniejącą. Weźmy naprzykład rejon wileński. Wilno uważano za centrum kresów północno-zachodnich, w skład których wchodziło 7 guberni z ludnością około 12.000.000 ludzi. W całym tym obszernym rejonie ubezpieczeniowym rosyjskie zakłady ubezpieczeń (w liczbie 13) miały w Wilnie główne agencje, przyczem agenci działali wyłącznie na podstawie prowizyjnych, otrzymując minimalne sumy na prowadzenie kancelarji. Wszyscy agenci generalni jak i zwyczajni utrzymywali bezpośrednie stosunki ze swemi zarządami w Petersburgu i Moskwie. Każde towarzystwo miało w poszczególnych miastach po jednym agencie i tylko w większych ośrodkach dwóch. Agent bywał osobą odpowiedzialną, zaś agentura—zajęcie solidne i honorowe. Jedynie towarzystwa „Rosja" i „Salamandra" posiadały w Wilnie swoje oddziały, i to wyłącznie z tego względu iż towarzystwa te szeroko rozwinęły swoją działalność w zakresie ubezpieczeń życiowych. Wogóle sprawę prowadzono planowo i solidnie.

Obecnie rzecz ta przedstawia się jak następuje: Przytoczymy dla przykładu znowu nasz rejon. W 5 województwach, co się równa prawie 3-m dawnym guberniom, wszystkie prawie towarzystwa mają po 2—3 oddziały z dyrektorami, wice-dyrektorami, szefami kancelarji oraz inspektorami. Jako rzecz ciekawą możemy wskazać zakład ubezpieczeń, obecnie znajdujący się w stadjum likwidacji, który w oddziale wileńskim miał 2-ch dyrektorów. Pewne drugorzędne towarzystwo miało w Wilnie dyrektora, wice-dyrektora i szefa kancelarji, zaś sama kancelarja składała się z dwóch biuralistów i maszynistki.

Co się tyczy agentów, to takowych pozbierały towarzystwa, można powiedzieć, z ulicy. Mieliśmy możność obserwować zbankrutowanych kupców, bezrobotnych rzemieślników i temu podobne osobistości, które, nie mając żadnego pojęcia o operacjach ubezpieczeniowych, obchodzili mieszkania i sklepy i proponowali ubezpieczyć gmachy, składy towarowe, fabryki i t. d. Oddziały przyjmowały od takich agentów wszystko, cokolwiek ci przynosili. Na jakość ryzyka żadnej uwagi nie zwracano. Chodziło wyłącznie o ilość: przecież należało w jakikolwiek sposób opłacić wydatki związane z utrzymaniem oddziału. Potajemnie istniała zażarta konkurencja, przyczem obecna taryfa obowiązująca na mocy konwencji (syndykat) wszystkie towarzystwa, pozostaje w praktyce martwą literą. Nic dziwnego, że przy takim stanie rzeczy, towarzystwo ponosi straty w wysokości 265% przy operacjach ogniowych, lub też 113,76% przy ubezpieczeniach od kradzieży. A wydatki związane z prowadzeniem sprawy?

Punkt 2 art. 34-go brzmi jak następuje:

„Wzory polis ubezpieczeniowych, wniosków, książeczek członkowskich oraz wszelkie inne formularze, używane przez zakład ubezpieczeń w stosunkach z ubezpieczającymi, należy przekładać władzy nadzorczej. Należy również przedkładać władzy nadzorczej wszelkie prospekty, *reklamy* i t. p.".

Miejmy nadzieję, iż w przyszłości publiczność nie będzie wprowadzona w błąd nęcącemi obiecankami w prospektach, lub też takiemi reklamami, jakie naprzykład pewne towarzystwo ubezpieczeń życiowych ogłosiło w dziennikach, że za 1926 r. wypłaca ono ubezpieczającym 20% dywideny?!!

To jest rzeczywiście niebezpieczna pokusa. Lecz o tem w innem miejscu.

M. Miłakowski.

KRONIKA RRAJOWA.

— **Rolnictwo na Targach Północnych i Wystawie Rolniczo-Przemysłowej.** Zgodnie z ustalonym planem kierownictwo działu rolniczego Targów i Wystawe spoczęło w rękach specjalnego komitetu rolniczego, prezesem którego jest p. inż. Czermiński.

Dział rolny na przyszłych Targach i Wystawie będzie się składał z 3-ch zasadniczych dziedzin: 1) produkcja roślinna, 2) produkcja zwierzęca i 3) ogrodnictwo. Do tego będzie jeszcze odrębny dział doświadczalnictwa rolniczego.

Każdy z wymienionych wyżej działów będzie podzielony na szereg pododdziałów, przyczem zorganizowanie każdego z nich zostało polecone fachowcom w danych gałęziach rolnictwa.

Z CAŁEJ POLSKI.

— **Stan zasiewów ozimych.** Wskutek trwania niepomyślnych warunków atmosferycznych, stan zasiewów ozimych jest niezbyt pomyślny. Pewne straty są w życie, rzepaku i w jęczmieniu, natomiast stosunkowo mniej ucierpiała pszenica. W zachodniej części kraju (woj. poznańskie, pomorskie, łódzkie i krakowskie) nastąpiła pewna poprawa, zwłaszcza w zasiewach pszenicy, natomiast pogorszenie nastąpiło we wschodniej części kraju (szczególnie w Małopolsce Wschodniej). Pozatem poważna część zasiewów uległa przeoraniu pod nowe zasiewy.

Panujące dość długo chłody opóźniły w całym kraju roboty wiosenne, które zresztą jeszcze nie wszędzie są zakończone.

Kursy ogólno-rolnicze dla nauczycielstwa szkół powszechnych.

Przed kilku dniami odbyła się Wilnie w Kuratorjum Szkolnem konferencja w sprawie omówienia programu pracy nauczycielstwa szkół powszechnych w zakresie oświaty rolniczej. Na konferencji tej zostało ustalone, że należy stale zdążać do rozbudzenia zainteresowania się nauczycielstwa pracą instytucyj oświatowo-rolniczych i samorządów w dziedzinie podniesienia rolnictwa i zachęcić do wzięcia udziału w tej pracy w charakterze instruktorów przysposobienia rolnego młodzieży wiejskiej, w charakterze członków zarządów organizacyj rolniczych i oświatowych, jak Kółka Rolnicze i Koła Młodzieży Wiejskiej i inne, oraz organizacyj spółdzielczych, jak Kasy Stefczyka, mleczarnie spółdzielcze, kooperatywy spożywcze i t. p. Również należy dążyć, aby nauczycielstwo podjęło niektóre prace z zakresu rolnictwa, jak prowadzenie ogrodów szkolnych, zakładanie pasiek przy szkołach, by zajęło się hodowlą drobiu i t. p. Celem zaś przygotowania nauczycielstwa do tej akcji należy organizować dłuższe kursa ogólno-rolnicze i krótsze—specjalne.

Już w okresie bieżącym Kuratorjum zorganizowało trzechdniowe kursy ogrodniczo-pszczelnicze w Opsie pow. brasławskiego, w Międzyrzeczu pow. oszmiańskiego, w Łuczaju pow. postawskiego, w Święcianach, w Zabłotczyźnie pow. wilejskiego, w Wilnie, w Bereźnie pow. stołpeckiego. Kursy te odbyły się przy szkołach rolniczych, lub przy fermach wzorowych.

W lipcu b. r. mają odbyć się 4-ch tygodniowe kursy ogólno rolnicze na terenie województwa nowogródzkiego przy szkołach rolniczych w Kuszelewie pow. nowogródzkiego, Berdówce pow. lidzkiego i w Żyrowicach pow. słonimskiego, a na terenie województwa wileńskiego w Bakształach pow. wileńskiego, w Opsie pow. brasławskiego i w Łuczaju pow. postawskiego i w Wilnie przy szkole ogrodniczej. Na kursach tych będą wykładane w połączeniu z praktycznemi zajęciami rolnictwo, hodowla, ogrodnictwo, pszczelnictwo, spółdzielczość i oświata ogólna.

Każdy z uczestników kursów ma otrzymać dziennie po 1 zł. 50 gr. jako dopłatę do kosztów wyżywienia. Kursa w Żyrowicach są rozliczone na 80 słuchaczy, w Kuszelewie zaś i w Berdówce po 40 słuchaczy. Zgłoszenia na kursy od nauczycielstwa będą przyjmowali inspektorzy szkolni.

Zapoczątkowana akcja będzie miała ogromne znaczenie dla rozwoju wsi i przyczyni się do podniesienia dobrobytu szerszego ogółu rolników.

Wieści i obrazki z kraju.

KRONIKA GRODZIEŃSKA.

— **Zmiany personalne.** Jak się dowiadujemy, naczelnik Urzędu Skarbowego w Grodnie p. Łuba zostaje odwołany z dotychczasowego stanowiska i obejmie stanowisko wyższe.

Na stanowisko kierownika Wydziału Budowlanego Magistratu został zaangażowany inż. architekt Tadeusz Hubicki.

P. Józef Sawicki ustąpił ze stanowiska referenta Wydziału Budowlanego w Magistracie m. Grodna; stanowisko to zostało powierzone p. Leonowi Mazurkiewiczowi.

— **Stowarzyszenie Rodziny Wojskowej** urządza 26, 27 i 28 maja r. b. w lokalu „Domu Żołnierza" wystawę robót pań. Wystawa będzie otwarta od godz. 11 do 2 i od 4 do 8. Na zakończenie wystawy odbędzie się dancing towarzyski, połączony z czarną kawą i loterją amerykańską. Dancing rozpocznie się 28 maja o godz. 4 popoł.

— **Teatr Żołnierski w Grodnie.** Z samego założenia winien być teatrem wybitnie popularnym. Na tym też poziomie jest on przez zespół amatorski prowadzony. Obecnie sympatyczni amatorzy sięgnęli do repertuaru klasycznego, dając świetną satyrę Stanisława Bogusławskiego na tle stosunków panujących w początkach XIX stulecia p. t. „Ojciec Wojskowa".

Sztukę reżyserował p. Doliński. Świetne kreacje tworzyły panie: Leonowiczówna, jako Emilja, Bortnowska, jako siostra Tagosza. Nie zawiedli również panowie: Doliński, por. Kreyczi, kpt. Kaczorkiewicz i por. Dobrzański.

Teatr Żołnierski staje się poważną konkurencją dla Teatru Miejskiego — nawiasem mówiąc — fatalnie prowadzonego.

— **Komisja budżetowa Rady Miejskiej m. Grodna** prowadzi intensywną pracę w kierunku jaknajszybszego załatwienia budżetu miejskiego na r. 1928/29. W skład komisji wchodzą pp.: Biegański (Koło Pracy Gospodarczej) — prezes, Choynowski (Koło Pracy Gospodarczej), Fil (Frakcja Socjalistyczna), Żadoi (Frakcja Żydowska) i Rubinsztein (Frakcja Żydowska). Budżet miejski na komisji referuje wice - prezydent miasta p. Łaskiewicz.

— **Muzeum państwowe,** jak się dowiadujemy, ma być w najbliższym czasie przeniesione do nowej siedziby na Starym Zamku.

KRONIKA NOWO-WILEJSKA.

— **Solidarność robotnicza.** Murarze z Nowej-Wilejki wystąpili ostatnio z żądaniem zwiększenia zarobków do 6 zł. za godzinę wszystkich pomocników. W razie nie uwzględnienia ich żądań grożą strajkiem.

KRONIKA WILEJSKA.

— **Budowa nowej szkoły.** Z przyjemnością stwierdzamy, że po wyborach nowej Rady Miejskiej ożywiły się w mieście znacznie prace inwestycyjne. Przedewszystkiem rozpoczęto budowę gmachu nowej szkoły powszechnej, na którą materjał leżał przygotowany już przeszło dwa lata.

Szkoła zbudowana będzie na obszernym placu, wyznaczonym przez Magistrat, przyczem przy niej zostanie urządzone boisko, sala do robót i łazienka. O ile Kuratorjum wypłaci w najbliższym czasie odpowiednią sumę, nowa szkoła będzie ukończona już w jesieni, co jest bardzo pożądane chociażby przez wzgląd na fatalny stan budynków, w których się obecnie ona znajduje.

— **Budowa elektrowni.** W początku czerwca r. b. dokonany zostanie przetarg na budowę gmachu elektrowni oraz sieci miejskiej. Silnik spalinowy Dizela 60 k. firmy Otto Deutz — już jest zamówiony, i przypuszczalnie w sierpniu będzie zainstalowany w Wilejce. Plany i kosztorysy sporządza związek inż. techników w Wilnie. Praca ta również jest już na ukończeniu. Ogólne zebranie posiedzenia sejmiku uchwaliło zaciągnąć na budowę elektrowni długoterminową pożyczkę w wysokości 100.000 złotych z Banku Gospodarstwa Krajowego.

Jak widać z powyższego Wilejka w niedługim czasie, bo już na jesieni będzie miała elektrownię, nie trzeba chyba dodawać jak pożądaną i pożyteczną. *Zam.*

KRONIKA PODBRODZKA.

— **Z pobytu p. wojewody.** Przed kilkoma dniami w przejeździe na inspekcję bawił w Podbrodziu p. wojewoda Raczkiewicz w towarzystwie naczelnika Kirtiklisa i komendanta P.P. p Praszałowicza, starosty p. Mydlarza i powiatowego komendanta P. P. p. Kasprzyckiego, którzy spotkali pana wojewodę na granicy pow. święciańskiego.

W imieniu obywateli miasta Podbrodzia pana wojewodę powitał burmistrz p. K. Rożnowski, który w gorących słowach dziękował p. wojewodzie za przybycie do Podbrodzia, zapewniając, że serca wszystkich obywateli miasta Podbrodzia bez różnicy narodowości biją gorącą miłością do Ojczyzny i wielkiem przywiązaniem do jego osoby jako wojewody.

Pan wojewoda udał się do Magistratu, gdzie dokonał inspekcji, znajdując wszystko w należytym porządku. Przytem pan wojewoda gorąco interesował się potrzebami obywateli m. Podbrodzia i jego rozwojem, zapytując o szczegóły niemal z każdej dziedziny życia. Wyczerpującej odpowiedzi udzielał p. K. Rożnowski.

P. wojewoda po przyjęciu kilku delegacyj przez zebraną ludność odjechał w kierunku Święcian.

— **Zlikwidowanie strajku w tartaku parowym „Baranowo".** Trwający od 10 dni strajk robotników tartaku w Podbrodziu został przed kilku dniami zlikwidowany. Zarząd tartaku podpisał umowę cennikową ze Związkiem Robotn. Przem. Drzewnego, na mocy której dotychczasowe płace robotników zostały podniesione od 15 do 20%.

— **Nowy zarząd tartaku.** Ostatnio nastąpiły zmiany w administracji miejscowego tartaku. Administrację objął p. Men'ko, który też zabrał się do gruntownej zmiany panujących tu stosunków. Jego dobrej woli należy zawdzięczać, że strajkujący niedawno robotnicy otrzymali 25 proc. podwyżki swych płac, tak, że przed kilkoma dniami obywało się podwieczorek tartacki, dało się zauważyć pełną harmonję między administracją, a wywiązującymi przy dźwiękach orkiestry strażackiej obertasy robotnikami.

KRONIKA NOWOGRODZKA.

— **Sądowa rozprawa polityczna.** Dnia 17 czerwca Sąd Apelacyjny w Wilnie na sesji wyjazdowej w Nowogródku rozpatrywać będzie sprawę A. Kiszkiela, Berezina, Iwancenia, Łaksina, Ciehana, Kojki, Miniczta, Honczarewskiego, Malki, Z. Stankiewiczowej i innych w liczbie 18 osób, oskarżonych z art. 102 K. K. za przynależność do Okręgowego Zarządu „Komunistycznej Partji Zachodniej Białorusi".

— **Kolonje letnie dla dzieci.** Towarzystwo Przeciwgruźlicze organizuje w tym roku kolonje letnie dla młodzieży i dzieci województwa nowogródzkiego.

Kolonje te zostaną urządzone w Nowojelni, Sielcu i Bastunach dla 150 dziewcząt i chłopców.

Pobyt na kolonjach letnich wynosić będzie 60 zł. miesięcznie, przyczem przewidywane są ulgowe opłaty do 50 proc., oraz pewna ilość miejsc bezpłatnych. Czas trwania kolonji od 2 lipca do 25 sierpnia. Ostateczny termin zgłaszania kandydatów do 1c-go czerwca.

KRONIKA LIDZKA.

— **Budowa nowych fabryk.** Lida pod względem przemysłowo-gospodarczym zaczyna emancypować się. W bliskim już czasie powstają 3 zakłady przemysłowe:

Spółka firmowa dla wyrobu kaloszy i wyrobów gumowych, z kapitałem zakładowym 100 tysięcy dolarów.

Fabryka surogatów kawy, przy ul. Majora Mackiewicza i fabryka kafli przy ul. Wileńskiej.

Zakłady te wpłyną dodatnio na stan gospodarczy miasta, zmniejszając przedewszystkiem liczbę bezrobotnych

KRONIKA SKIDELSKA.

— **Dom straży ogniowej.** Odbyło się tu poświęcenie kamienia węgielnego pod dom Ochotniczej Straży Ogniowej. Brak własnego gmachu dotkliwie dawał się we znaki tej organizacji, to też z uznaniem podkreślić należy, że wysiłki zarządu Straży Ogniowej nie idą na marne. W skład zarządu wchodzą p. p.: dr. Niemczyk — prezes, J. Czartoryski — wice-prezes, sekretarz—Powąski i inni.

— **W Związku Strzeleckim.** Odbyło się walne zgromadzenie oddziału Związku Strzeleckiego w Skidlu. Na zebraniu tem powołano na stanowisko komendanta oddziału p. Majewskiego. Dotychczasowy komendant p. W. Goetz odszedł na urlop bezterminowy.

— **Dozór szkolny.** Skidelski Dozór Szkolny ukonstytuował się, jak następuje: S. Żarczynski — prezes, dr-owa Ejsmontowa — wice-prezes, I. Wilniewczyc, kierownik miejscowej szkoły powszechnej — sekretarz i ks. Wiesielini—skarbnik.

KINA I FILMY.

Glorja Swanson

w kinie „Lux".

Jako tytuł tej wzmianki recenzyjnej wystarczy nazwisko (wzgl. pseudonim) tej sławy filmowej (z pochodzenia Polki). Zawędrowało ono w swoim czasie, wraz z podobizną jego właścicielki, nawet na łamy „Wiadomości Literackich". Ona jest wszystkiem w tym, dość słabym zresztą, filmie, jednym z początkowych „Paramountu", i —tej artystki, zarazem.

Glorja Swanson ma jakiś trudny do określenia urok, którym podbija, mimo, że nie można jej nazwać w całem tego słowa znaczeniu — piękną, i że nieco, pewne momenty dramatyczne (w początkach swojej „karjery" filmowej, zwłaszcza), czasem przejaskrawia. Ciekawe byłoby porównanie późniejszych jej „kreacyj" z tą, postaramy się to przy sposobności uczynić. (sk)

Litwini kolonizują pogranicze polsko-litewskie.

Ostatnio na pograniczu polsko-litewskiem daje się zauważyć planową politykę ze strony władz litewskich zmierzającą do skolonizowania pogranicza litewskiego przez element byłych wojskowych. Podług posiadanych przez nas danych w ostatnich kilku miesiącach władze litewskie osadziły w ten sposób na roli zgórą 1000 rodzin byłych wojskowych.

Aresztowanie sprawcy zamachu na pociąg.

Onegdaj w rejonie Olkienik policja pochwyciła W. Tarejłę, co do którego są bardzo obciążające dane, iż jest sprawcą zamachu na pociąg Nr. 773, którego dokonano w rejonie Olkienik przed kilkoma dniami.

Zerwane posiedzenie Rady Miejskiej.

Wczorajsze posiedzenie Rady Miejskiej zakończyło się skandalem nienotowanym w kronikach samorządowych. Odzwierciadliło ono w zupełności nie liczącą się z niczem taktykę w przeprowadzaniu własnych wniosków p. p. radnych ze skrajnej lewicy tak polskiej, jak i żydowskiej. Interes publiczny, u tych panów, w takich wypadkach odegrywa rolę drugorzędną. Dramatyczne to posiedzenie miało przebieg następujący. Po załatwieniu kilku drobnych spraw na porządek dzienny wpłynął wniosek w sprawie sprzedaży działek ziemi miejskiej na Wojennem Polu—spółdzielni mieszkaniowej „Osiedle Robotnicze". Spółdzielnia ta rekrutuje się z robotników murarskich zrzeszonych w Centrali Chrześcijańskich Związków Zawodowych. Sprawa sprzedaży działek ziemi była już przedmiotem kilkakrotnych posiedzeń komisji gospodarczej, i w dniu wczorajszym miała być definitywnie załatwioną. Po otwarciu dyskusji zabrał głos radny Stążowski, atakując statut spółdzielni, który, zdaniem mówcy, pozostaje w kolizji z ustawą państwową o 8-mio godzinnym dniu pracy. Wywody swoje mówca motywował tem, iż statut przewiduje dla członków spółdzielni 10-cio godzinny dzień pracy. Opierając się na powyższem r. Stążowski domagał się odrzucenia omawianego wniosku.

Z gorącą repliką wystąpił mec. Engiel. W trakcie jego przemówienia r. Stążowski zwrócił uwagę, iż na sali brak jest wymaganego querum. Po krótkiej, lecz bardzo burzliwej na ten temat dyskusji na żądanie mec. Engla, przewodniczący wice-prezydent Czyż po sprawdzeniu ilości radnych stwierdził, iż faktycznie na sali obrad brak jest wymaganego quorum. Wywołało to istną burzę, bo jak się okazało radni ze skrajnej lewicy rozmyślnie usunęli się na korytarz, doprowadzając w ten sposób do zerwania posiedzenia.

Powstało ogólne zamieszanie, przyczem raz po raz pod adresem rzekomych obrońców klasy robotniczej padały wrogie okrzyki potępiające taktykę tych panów, uniemożliwiającą normalne kontynuowanie pracy samorządowej.

Ostatecznie na wniosek wice-prezydenta Czyża zebrał się konwent senjorów, który wyznaczył dalszy ciąg wczorajszego posiedzenia na dzień 29 b. m.

Giełda warszawska z dn. 23.V. b. r.

CZEKI

Waluta	Kurs
Dolary	8.89—8.87
Belgja	124.48—124,17
Holandja	359.80—358,90
Londyn	43,53—43,42
Nowy-Jork	8,90—8,88
Paryż	35,11—35,02
Praga	26,41—26,35
Szwajcarja	171,84—171,41
Wiedeń	125,44—2,136
Włochy	46,99—487,2

KRONIKA.

Czwartek 24 maja.

Dziś: Joanny, Afry.
Jutro: Grzegorza VII.

Wschód słońca—g. 3 m. 07
Zachód „ g. 19 m. 23

METEOROLOGICZNA.

— **Spostrzeżenia Zakładu Meteorologicznego U. S. B. z dn. 23. V. b. r.** Ciśnienie średnie w milimetrach 761. Temperatura średnia +17° C. Opad w milimetrach. — Wiatr przeważający południowo - zachodni. Pogodnie. Maksimum na dobę + 20 C.

Tendencja barometryczna — spadek ciśnienia.

MIEJSKA.

— **Przyjazd do Wilna przedstawicieli Polskiej Ligi Gospodarczej.** Przedwczoraj przybyli z Warszawy do Wilna przedstawiciele Polskiej Ligi Gospodarczej w osobach prof. Rudzińskiego i inż. Orskiego. Jak już w swoim czasie podawaliśmy, uruchomią oni specjalne biuro, którego zadaniem będzie ścisłe współdziałanie w akcji organizacyjnej z Komitetem Wykonawczym Wystawy Targów Północnych.

— **Przygotowanie do Targów Północnych.** W sobotę 26 b. m. w Urzędzie Wojewódzkim odbędzie się zebranie przedstawicieli poszczególnych samorządów Województwa Wileńskiego, w celu omówienia szeregu spraw, związanych z realizacją Wystawy Targów Północnych w Wilnie.

— **Stan zdrowotny Wilna.** Sekcja Zdrowia Magistratu w ciągu tygodnia ubiegłego zanotowała na terenie m. Wilna następującą ilość zasłabnięć na choroby zakaźne: tyfus brzuszny — 1; tyfus nieokreślony — 1; płonica — 6 (zmarło 1); błonica — 1; ospa wietrzna — 1; odra — 11; krztusiec — 5; róża — 3; gruźlica — 8 (zmarło 1); jaglica — 1; zausznica — 6 i grypa 1. Razem 48 wypadków zachorowań, z czego 2 były śmiertelne.

— **Zbiórka wśród Rosjan.** Od pewnego czasu wśród Rosjan wileńskich przeprowadzana jest zbiórka pieniędzy na wianek na grób zmarłego niedawno generała Wrangla oraz na przewiezienie jego zwłok z Francji do Belgradu, gdzie jest największe skupienie b. oficerów i żołnierzy z armji Wrangla.

SANITARNA.

— **Inspekcja hoteli.** W dniu dzisiejszym komisje sanitarne przystąpią do lustracji tych hoteli, których właściciele otrzymali polecenie przeprowadzenia odnośnego remontu. W razie stwierdzenia niezastosowania się do powyższego zarządzenia — hotele te ulegną niezwłocznie zamknięciu.

WOJSKOWA.

— **Pobór rekrutów.** Dnia 24 b. m. do komisji poborowej winni zgłosić się poborowi, zamieszkali na terenie I, II i IV komisarjatów policyjnych, których nazwiska zaczynają się na literę P

— **Gra wojenna dla dowódców jednostek bojowych.** Jak się dowiadujemy, bawiący obecnie w Warszawie dowódca 6-ej Brygady K. O. P-u pułk. Górski weźmie udział w grze wojennej zorganizowanej dla dowódców poszczególnych jednostek bojowych.

Z KOLEI.

— **Etatowanie pracowników kontraktowych.** W wyniku długotrwałych zabiegów Polskiego Związku Kolejowców Ministerstwo Komunikacji zarządzeniem z dnia 21.III r. b. Nr. I. 1827/2/28 upoważniło Dyrekcje Kolei Państwowych do zaliczenia na etat tych pracowników kontraktowych, którzy zajmują stanowiska przewidziane dla pracowników etatowych przynajmniej od 2 lat, złożyli odpowiednie egzamina służbowe i odpowiadają wszystkim warunkom, wymaganym od kandydatów na stanowiska etatowe.

Z POLICJI.

— **Na kurs policyjny.** Jak się dowiadujemy, w początkach czerwca wydelegowanych zostanie z całego terenu Województwa Wileńskiego 36 niższych funkcjonarjuszy Policji Państw. na 6 miesięczny kurs policyjny do Sosnowca.

Z POCZTY.

— **Zaprowadzenie służby telegraficznej i telefonicznej.** Z dniem 22 IV b. r. zaprowadzono służbę telegraficzną i telefoniczną w agencji pocztowej Rawiatycze, pow. prużańskiego. Godziny urzędowe w kateg. „L".

Z KASY CHORYCH.

— **Nowy lekarz Kasy Chorych.** Zarząd Kasy Chorych m. Wilna, powiększył swój personel lekarski przez zaangażowanie nowego lekarza w osobie p. dr. Hurynowiczowej specjalistki od chorób nerwowych.

SPRAWY SZKOLNE.

— **Egzaminy nadzwyczajne z zakresu szkoły powszechnej.** W czasie od 4 do 9 czerwca 1928 r. odbędą się egzaminy nadzwyczajne, z zakresu szkoły powszechnej dla eksternów z oddziałów, 1, 2, 3, 5 i 7 w lokalu publicznej szkoły powszechnej Nr. 1 przy ul. Żeligowskiego Nr. 1. Udokumentowane podania wraz z opłatą należy składać w Inspektoracie Szkolnym m. Wilna w terminie od 1 czerwca b. r.

ZE ZWIĄZ. I STOWARZ.

— **Nowe kółko rolnicze.** W m. Michaliszki pow. wileńsko-trockiego powstało nowe kółko rolnicze.

ARTYSTYCZNA.

— **VI Doroczna Wystawa Obrazów i Rzeźb Wil. Tow. Artystów Plastyków** otwarta codziennie w Pałacu Reprezentacyjnym (Plac Napoleona, wejście od Uniwersyteckiej drugie drzwi w głębi podwórza) od godz. 10 rano do 7 wieczorem.

SPRAWY ROBOTNICZE.

— **Żądanie robotników tartacznych.** Robotnicy zatrudnieni w tartakach województwa wileńskiego wystąpili z żądaniem podniesienia im zarobków o 35%. W razie nie uwzględnienia ich żądań grożą strajkiem. Do żądania tego nie przyłączyli się robotnicy, zatrudnieni w tartakach w m. Wilnie, gdyż posiadają zawartą ze swymi pracodawcami umowę zbiorową.

— **Komisja polubowna.** W dniu dzisiejszym w Inspektoracie Pracy odbędzie się posiedzenie komisji polubownej, zwołane celem zawarcia umowy zbiorowej pomiędzy ziemianami a robotnikami rolnymi w powiecie oszmiańskim. Obrady potrwają jeden dzień.

— **Delegacja bezrobotnych pracowników umysłowych w Urzędzie Wojewódzkim.** W dniu wczorajszym w godzinach popołudniowych do Urzędu Wojewódzkiego zgłosiła się delegacja bezrobotnych pracowników umysłowych, interweniując w sprawie dalszego przedłużenia akcji pobierania zasiłków doraźnych, które, jak już podawaliśmy, z dniem 1-go czerwca b. r. mają ulec skasowaniu. Pan Trocki, który przyjął delegację bezrobotnych obiecał sprawę tę zreferować p. wojewodzie.

SPRAWY ŻYDOWSKIE.

— **Przesunięcie terminu wyborów do Wileńskiej Gminy Żydowskiej.** Jak się dowiadujemy, miejscowy Komitet Wyborczy zdecydował się poczynić u odnośnych władz starania, by termin wyborów do Wileńskiej Gminy Żydowskiej został przesunięty na dzień 28 października r. b.

RÓŻNE.

— **Uczczenie setnej rocznicy śmierci Jana Śniadeckiego.** Przed kilku dniami odbyło się nadzwyczajne zebranie Towarzystwa Przyjaciół Nauk, na którem prof. Dickstein z Warszawy zdawał sprawę z przygotowań do uczczenia setnej rocznicy zgonu Jana Śniadeckiego, która przypada 30 października 1930 roku. Akademja umiejętności w Krakowie — jak wynika ze sprawozdania prof. Dicksteina — wyłoniła już komitet obchodu. Zamierza się wydać komplet zbiorowej korespondencji Śniadeckiego oraz poczynić starania w celu wywindykowania wywiezionego do Petersburga w r. 1868 księgozbioru Śniadeckiego, zapisanego uniwersytetowi wileńskiemu.

— **Komitet przyjęcia wycieczki Polaków z Ameryki.** W związku z oczekiwanem przybyciem do Polski znaczniejszej wycieczki Polaków z Ameryki z inicjatywy miejscowych organizacyj o charakterze społecznym powstał projekt zorganizowania komitetu przyjęcia wycieczki w Wilnie.

Pan wojewoda wileński pragnąc przyjść z pomocą inicjatorom przyjęcia zwołał na dzień 24 maja o godz. 6 popoł. zebranie w urzędzie wojewódzkim celem ukonstytuowania komitetu i ustalenia programu przyjęcia.

Na zebranie zaproszone zostały wszystkie wybitniejsze organizacje społeczne w Wilnie jako też szereg działaczy społecznych i przedstawicieli władz, szkolnictwa i młodzieży.

Teatr i muzyka.

— **Teatr Polski sala „Lutnia". Występy Elny Gistedt.** Dziś Elna Gistedt wystąpi w swej znakomitej kreacji „Księżniczka Ola-La" w komedji muzycznej pod tym samym tytułem.

Humor świetnej i uroczej primadonny udziela się całemu zespołowi, to też „Księżniczkę Ola-La" bywalcy teatralni zaliczają do najweselszych widowisk w Teatrze Polskim, przeplatanych miłą muzyką.

Orkiestrę prowadzi M. Kochanowski. Wyreżyserował tę nowość K. Wyrwicz-Wichrowski.

Radjo.

PROGRAM STACJI WILEŃSKIEJ
Fala 435 mtr.

CZWARTEK 24 maja.

12.00. Transmisja z Warszawy. Sygnał czasu, hejnał z wieży Marjackiej w Krakowie. 16.00—16.15. Chwilka litewska. 16.15—16.30. Komunikat harcerski. 16.30—16.55. „Egzotyzm w powojennej poezji francuskiej" odczyt z działu „Literatura" wygłosi radca Minister. Dep. Sztuki Ministerstwa W. R i O. P. Wacław Rogowicz. 17.20—17.45. Transmisja z Warszawy „Wśród książek" przegląd najnowszych wydawnictw omówi prof. Henryk Mościcki. 17.45—18.55. Transmisja z Warszawy. Audycja literacka. 19.00—19.25. Gazetka radjowa. 19.25—19.35. Sygnał czasu i rozmaitości. 19.35—20.00. „Ochrona ptaków" odczyt z działu „Przyroda" wygłosi Zygmunt Hryniewicz. 20.00—20.25. Odczyt radcy Rogowskiego p. t. „Zagadka duszy chińskiej". 20.30—22.00. Wieczorny koncert kameralny. 22.00—22.30. Transmisja z Warszawy. Sygnał czasu, komunikaty P. A. T., policyjny, sportowy i inne. 22.30—23.30. Transmisja muzyki tanecznej z Warszawy.

PIĄTEK 25 maja.

12.00. Transmisja z Warszawy. Sygnał czasu, hejnał z wieży Marjackiej w Krakowie. 16.00—16.15 Chwilka litewska. 16.15—16.30. Komunikat Zw. Młodzieży Polskiej. 16.30—16.55. Audycja dla dzieci. 16.55—17.15. „Wł. St. Reymont" odczyt z działu „Literatura" wygłosi Jerzy Wyszomirski. 17.30 — 17.45. Transmisja odczytu z Krakowa. 17.50—19.00. Koncert popołudniowy orkiestry dętej 85 p. p. pod dyr. kapelm. Teodora Wołoszczuka. 19.00—19.25. Gazetka radjowa. 19.25—19.35. Sygnał czasu i rozmaitości. 19.35—20.00. Skrzynka pocztowa wygłosi kierownik programowy P. R. w Wilnie Witold Hulewicz. 20.15—22.00. Transmisja z Warszawy. Koncert symfoniczny z Filharmonji Warszawskiej. 22.00—22.30. Transmisja z Warszawy. Sygnał czasu, komunikat P. A. T. policyjny, sportowy i inne.

Na wileńskim bruku.

— **Zagadkowe samobójstwo.** W składziku przy ul. Legjonowej 55, znaleziono wisielca. Przeprowadzone dochodzenie ustaliło, że jest to Klemens Kierniej, ostatnio zamieszkały przy ul. Wielkiej 21, lat 23. Przyczyny samobójstwa narazie nie ustalono.

— **Noworodek z szyją zawiązaną pończochą.** Na niezabudowanym placu obok domu Nr. 29, przy ul. Subocz, znaleziono nagiego noworodka płci męskiej, na którego szyi zawiązała była pończocha, zaś z ucha broczyła krew. Noworodka przewieziono do szpitala dziecięcego na Antokolu.

SPORT.

Gry sportowe.

Półfinały mistrzostw szkolnych w siatkówce i koszykówce.

W ubiegłą niedzielę rozegrane zostały na boisku szkolnem gimn. J. Słowackiego półfinały mistrzostw szkolnych w siatkówce i koszykówce, które przyniosły następujące rezultaty:

Koszykówka.

Gimn. Słowackiego — gimn. Z. Augusta 36:15.
Gimn. Lelewela — gimn. O.O. Jezuitów 41:12.
Sem. naucz. żeńskie — liceum żeńskie Benedyktynek 38:2.

Siatkówka.

Gimn. żeńskie im. Czartoryskiego — gimn. św. Kazimierza z N.-Wilejki 30:18.
Gimn. Z. Augusta — gimn. Słowackiego 30:5.

Lekka atletyka.

Zawody w dziesięcioboju o nagrodę „Elektroluxu".

Firma szwedzka „Elektrolux" chcąc przyczynić się do rozwoju lekkiej atletyki w Polsce ufundowała piękny puhar srebrny za dziesięciobój drużynowy, który w dniu 3 czerwca rozgrywany będzie w całej Polsce, a także i w Wilnie.

Warunki tego konkursu są następujące: każdy klub musi wystawić drużynę złożoną z 10 lekkoatletów, z których żaden nie może stawać do więcej jak do jednej konkurencji wchodzącej w skład dziesięcioboju.

Zwycięża klub, który osiągnie największą liczbę punktów, obliczanych według tabeli olimpijskiej.

Zwycięska drużyna w każdym okręgu będzie niezależnie od nagrody przechodniej nagrodzona pamiątkowymi żetonami.

Z ruchu organizacyjnego.

Walne Zebranie W.K.S. „Pogoń".

W dniu 20/V b. r. na przystani wioślarskiej odbyło się doroczne walne zebranie Wojsk. Kl. Sp. „Pogoń".

Zebranie zagaił prezes klubu p. gen. Burhardt-Bukacki, poczem na przewodniczącego zebrania powołano p. mjra Zajączkowskiego, a na sekretarza kpt. Siekierskiego.

Sprawozdanie z ogólnej działalności zarządu złożył p. gen. Bukacki, poczem kolejno składali sprawozdania: kpt. Kawalec z prac sekcji piłki nożnej, sekcji hokejowej, bokserskiej, por. Szlichtinger z działalności sekcji lekkoatletycznej i mjr. Śniechowski z sekcji wioślarskiej i pływackiej.

Po odczytaniu sprawozdania skarbnika i udzieleniu absolutorjum ustępującemu zarządowi (na wniosek komisji rewizyjnej) przystąpiono do wyboru nowych władz klubu, które dały następujące wyniki:

Prezesem klubu wybrano ponownie p. gen. Burhardt-Bukackiego, 1-ym wice-prezesem p. pułk. Giżyckiego, 2-im wiceprezesem p. Dzienojewicza, członkami zarządu pp.: kpt. Siekierskiego, kpt. Kawalca i por. Waszkiewicza. W skład sądu polubownego weszli pp.: pułk. Kruszewski, pułk. Landau, pułk. Zajączkowski. Do komisji rewizyjnej wybrano: mjra Zajączkowskiego, kpt. Krajewskiego i kpt. Possendorfera.

Walne zebranie wyraziło gorące podziękowanie p. gen. Burhardtowi za jego opiekę, jaką roztacza nad klubem, oraz w uznaniu zasług położonych dla klubu nadało tytuł członka honorowego mjrowi Łepkowskiemu.

Z Sekcji Wioślarskiej A. Z. S.

Zarząd Sekcji Wioślarskiej Akademickiego Związku Sportowego w Wilnie komunikuje, iż w myśl uchwały walnego zgromadzenia sekcji z dnia 7-go maja r. b. nowe władze sekcji ukonstytuowały się jak następuje: zarząd: przewodniczący p. prof. Rudnicki, wice-przewodn. kol. Grabowicki, sekretarz kol. Wojciechowiczówna St. J., gospodarz kol. Dobrogoyski, zast. gosp. kol. Rożnowska, skarbnik kol. Kozłowski A., zast. skarbnika kol. Turska.

Komisja Sportowa: przewodniczący p. dr. Szeligowski, członkowie: kol. Naumienko, kol. De Walden St., kol. Bobrowski, kol. Stankiewicz.

Wysokość składek członkowskich rocznych na rok 1928 została zmniejszona do sumy 20 zł. Zapisy nowych członków oraz opłaty składek przyjmują członkowie zarządu codzień od godz. 17—19-tej na przystani A.Z.S. ul. Antokolska 12.

Interesujący sezon tenisowy w Wimbledon

W roku bieżącym na zawodach tenisowych w Wimbledon wystąpi znaczna liczba asów międzynarodowych tenisa. Pomiędzy innymi, w grze pań pojawią się na courtach takie gwiazdy, jak 17-letnia angielka miss Betty Nuthall, panna Cecylja Aussem, Niemka, która w tych dniach pokonała w Berlinie słynną tenisistkę hiszpańską Lili d'Alvarez, pokonana panna d'Alvarez i wiele innych pań o znakomitej przeszłości tenisowej.

Wyścigi konne.

Sezon wyścigów konnych rozpoczyna się z dnia 28 maja r. b. Następne wyścigi odbędą się 1, 3, 10, 14 i 17 czerwca. Wyścigi jak zwykle w Pośpieszce. Totalizator będzie czynny. Orkiestra wojskowa, bufet i t. d. Wyścigi w tym roku zapowiadają się bardzo ciekawie. To też można się spodziewać, że będą miały duże powodzenie.

Rozmaitości.

Znaczenie lotów transatlantyckich.

Loty transatlantyckie mają podwójne znaczenie: po pierwsze wyczynu sportowego, po drugie praktycznego wypróbowania, czy dany typ samolotu nadaje się do stworzenia pewnej i regularnej komunikacji powietrznej między obu półkulami.

Obecnie jesteśmy świadkami coraz to nowych prób, które, niestety, coraz więcej śmiałków-pilotów przypłaca śmiercią, a mimo to prób będzie coraz więcej, gdyż fabrykantom lotniczym sowicie opłacą się wszelkie koszty, związane z każdym lotem. Zorganizowanie regularnej komunikacji powietrznej transatlantyckiej jest tak ponętne, że nie mogą odstraszyć od przygotowań i pracy nad nią żadne przeszkody, nawet życie wielu dzielnych lotników, ani łzy ich rodzin.

Kalkulacja fabrykantów lotniczych jest prosta: w ciągu jednego roku przebywa Atlantyk obecnie 2 miljony osób, przyczem koszty przewozu, wpływające do kas towarzystw okrętowych, wynoszą przeszło 200 miljonów funtów szterlingów. Fabrykanci lotniczy obliczają, że stworzywszy bezpieczną i regularną komunikację powietrzną pomiędzy Europą a Ameryką, mogliby przynajmniej połowę tonażu odebrać kompanjom okrętowym, pozyskując w ten sposób dla siebie stały dochód roczny w wysokości 100 miljonów funtów szterl. (około 4 i pół miljarda złotych).

Mając na uwadze te zawrotne sumy, łatwo zrozumieć, dlaczego wszystkie przeszkody, utrudniające ich zdobycie, pokonywane są w sposób najbardziej bezwzględny.

Redakcja i Administracja Jagiellońska 3, Tel. 99. Czynne od godz. 9—3 ppoł. Naczelny redaktor przyjmuje od 2—3 ppoł. Redaktor działu gospodarczego przyjmuje od godz. 10 do 10.30 przed połud. we wtorki i piątki. Rękopisów Redakcja nie zwraca. Administrator przyjmuje od 9—2 ppoł. Ogłoszenia przyjmują się od 9 — 3 ppoł. i 7 — 9 wiecz. Konto czekowe P. K. O. 80.750. Drukarnia — ul. św. Ignacego 5. Tel. 893.

CENA PRENUMERATY: miesięcznie z odnoszeniem do domu lub przesyłką pocztową 4 zł. Zagranicą 7 zł. CENA OGŁOSZEŃ: za wiersz milimetrowy przed tekstem—25 gr., w tekście I i II str. — 30 gr., III i IV str. — 25 gr., za tekstem—10 gr., ogłoszenia mieszkaniowe—10 gr. (za wiersz petitowy) kronika rekl.—nadesłane—30 gr. (za wiersz redakcyjny), dla poszukujących pracy—50% zniżki, ogł. cyfrowe i tabelowe o 20% drożej, ogł. z zastrzeżeniem miejsca 10% drożej. Zagraniczne 50% drożej. Oddział w Grodnie—Orzeszkowej 5, tel. 368. Układ ogłoszeń 8-cio łamowy, na stronie IV 8-mio łamowy. Administracja zastrzega sobie prawo zmiany terminu druku ogłoszeń.

Wydawca: „Kurjer Wileński", s-ka z ogr. odp. Tow. Wyd. „Pogoń", Druk. „Pax", ul. św. Ignacego 5. Redaktor odpowiedzialny Józef Jurkiewicz